SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. CII. No. 24. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, FEBUARY 7, 1995. CENTS 50 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК ВІВТОРОК, 7-го ЛЮТОГО 1995 р. Ч. 24. РІК CII.

О. МОРОЗ СУМНІВАЄТЬСЯ В ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРЕЗИДЕНТСЬКОЇ ВЛАДИ

Київ (Р. Р.). — Тут у середу, 1-го лютого, голова Верховної Ради України Олександер Мороз на зустрічі з колективами газети „Вісті з України" і Товариства „Україна" висловив сумнів у тому, що президентська республіка може бути ефективною. Йому більше подобається мадярський та австрійський досвід парляментарно-президентської республіки. Не згідний він і з посиланням на диктатуру в Чілє.

„Ми стоїмо перед загрозою встановлення мафіозної системи в державі. В Україні може зформуватися 500-700 мафіозних кланів, які будуть здатні змінити суспільне життя", — сказав голова українського парляменту. На його думку, держава має взяти під свій захист „по вертикалі й горизонталі" ті сфери життя, які визначають її незалежність та обороноздатність, особливо енергетичну та агропромислову галузі. Треба здійснити структурну перебудову державного сектора економіки, підтримуючи емісійно галузі, що є пріоритетними для України в захисті своїх інтересів, пропонує О. Мороз.

„У питанні про встановлення офіційного статусу російської мови я виходитиму з інтересів консолідації суспільства", — сказав О. Мороз і зауважив, що мовні проблеми „це питання не закону, а моралі". Заради спокою в суспільстві він підтримає надання російській мові статусу офіційної, але вірить, що через десять років в Україні буде одна державна мов — українська.

Коментуючи лютневе підвищення цін на громадські послуги та проїзд у транспорті, О. Мороз сказав, що Уряд не подав парляментові розрахунки підвищення цін. 7-го лютого на сесії Верховної Ради розглядатиметься інформація Уряду про виконання парляментарної постанови щодо лібералізації в умовах реформування економіки. Голова парляменту висловив певність, що розгляд допоможе зрозуміти: „ті, хто не зробив таких розрахунків, помилилися".

У четвер, 2-го лютого, О. Мороз відвідав також редакцію газети „Молодь України" й відповів на телефонічні запитання читачів.

Наприкінці січня О. Мороз відвідав Дніпропетровське, де взяв участь у праці першого республіканського конгресу миролюбних сил проти екстремізму, агресивного націоналізму і загрози фашизму.

Кореспондент „Рабочей Ґазети" Віктор Нікітченко у ч. 12 пише, що в конґресі взяли участь 818 делегатів від 32 громадських і політичних організацій, а також 110 гостей з близького і далекого зарубіжжя. Крім голови Верховної Ради О. Мороза в конґресі взяли участь п'ять народних депутатів України. На конґресі йшла мова про катастрофічне збіднення народу, і про те, що Президент України Леонід Кучма під час передвиборчої кампанії виступав за тісну співпрацю з Росією, а тепер збайдужів до цього. Але, на думку учасників конґресу, „з націоналізмом і екстремізмом в Україні боротися буде неможливо без тісних взаємозв'язків з Росією та іншими країнами СНД".

О. Мороз у своїй промові зосередив увагу на тому, що політика „розділяй і володарюй" приводить до війни, тому потрібна витримка і взаєморозуміння серед громадян України. За словами Нікітченка, Мороз як і раніше переконаний, що землю торгувати не можна, але в усьому іншому він підтримує курс Президента на капіталізацію і приватизацію, „тільки не сусільну, а справедливу, щоб народ не залишився обманутим". Прихильників відновлення СССР О. Мороз розчарував, сказавши, що не поділяє цю ідею. Зате впевнено висловився щодо націоналізму й екстремізму, як про „зло, яке може принести велике лихо республіці, тому з ним треба боротися всім миром".

Виступив на конґресі й депутат українського парляменту Борис Олійник, який сказав, що український народ обманутий новою буржуазією, а західні держави чекають кінця агонії України, щоб роздерти її на шматки. Вже сьогодні вони постійно втручаються і радять, „як нам швидше дійти до ручки". На конґресі було створене об'єднання, яке назвали „Союз Лівих Сил України".

Члени корпусу миру вдоволені із досвіду в Україні

Джерзі Ситі, Н. Дж. — Із постійних інформацій в пресі відомо, що число добровольців у Корпусі миру ЗСА, що працюють в Україні, постійно зростає. Це доказує, що ті, які вже працювали там в такому характері винесли позитивні враження і воно спонукує нових добровольців вибирати саме Україну, як поле для своєї харитативної праці.

Саме в такому дусі кореспондент газети „Спартанбирґ Геральд Трібюн" в Південній Каролайні написав обширний репортаж про Филлипа Сілла, продавця нерухомостей з цієї місцевости, який перебуває тепер на добровільному відрядженні в Україні. В часі різдвяних вакацій він відвідав свою родину у Спортанбирґу та при цій нагоді подав своє враження із вісімміячного перебування в Києві та Львові. Його враження наскрізь позитивні та, як каже американському журналістові, він в Україні не лише може навчати, але і сам багато навчиться.

Як сказано в репортажі, в Києві він був дорадником у розвитку приватного підприємства, а після вакацій в ЗСА повертається до Львова, де навчає у школі менаджменту, що частинно провадження американськими професорами. Він є учителем менаджменту малих підприємств, а маючи контакти з університетом в Південній Каролайні зацікавив його провід у виміні так культурних, як і господарських ресурсів. Ф. Сілл уважає, що хоча Україна бореться з великими труднощами, зокрема економічними, однак є великі можливості на поправу економічного і життьового стандарту. На його погляд українці мають високо поставлену науку у школах, дисципліну і етичну настанову до життя. При тому є вигляди на те, що праця Корпусу миру ЗСА в Україні може створити багато нових джерел підприємництва із ЗСА. Тому Ф. Сілл уважає, що його переживання і досвід в Україні є незвичайно позитивні й корисні не лише для українців, але для нього особисто, як і для інших американців, що працюють на такій добровільній базі.

Д. Табачник заперечив свою причетність до конфлікту

Київ (Р. Р.). — Тут у середу, 1-го лютого, голова Адміністрації Президента України Дмитро Табачник під час зустрічі з журна-лістами сказав, що не вва-жає себе причетним до кон-флікту з народними депу-татами України. За його сло-вами, список учасників засі-дання Координаційного ко-мітету боротьби з корупцією складали і підписували керівники цього комітету. Адміністрація до цього непричетна. Сам Табачник має відношення тільки до підготови списку працівників Адміністрації Президента, акредитованих для участи в нараді. Отримав перепустку на засідання і сам Д. Табачник, „І надалі Адміністрація Президента не буде прохідним двором. А депутати шукають чорну кішку в темній кімнаті, де її немає", — підсумував керівник Адміністрації Президента.

На запитання, що він знає про затримання П. Кудюкіна, Табачник відповів, що концерн „Бласко" існував тільки на папері, але тепер згідно з указом Президента Леоніда Кучми з 24-го січня він знову набув статусу державної організації. Кампанія з перевірки діяльности „Бласко", яку проводять народні депутати, не має жодних підстав.

Між ЗСА і Китаєм почалася торговельна війна

Вашінґтон. — Адміністрація ЗСА запровадила митні тарифи на деякі товари китайського виробництва, їхня сума перевищує один біл. дол., у річному обчисленні. В такий спосіб американська сторона відповіла на численні порушення Пекіном прав компаній ЗСА, які, базуючись на міжнародному праві, домоглися тепер захисту своєї інтелектуальної власности.

Пекін тут же повідомив, що запроваджує відповідні санкції на ряд американських товарів і обмежує діяльність американських компаній в Китаї. Втім, як підкреслюють спостерігачі, американці й дотепер не мали належної волі на китайському ринку, який відмовляється купувати їхню електроніку, комп'ютери і авта. А тим часом китайці вільно торгують своїми товарами в ЗСА, а в себе вдома продають продукцію, не діставши права від американських власників патентів.

Отже, в 1994 році ЗСА продали Китаєві значно менше товарів, ніж купили китайських. Різниця складає 29 біл. дол. Відомо, що ЗСА мали намір підвищити митні тарифи в цілому на 2.8 біл. дол. річно, але тепер Адміністрація президента Билла Клінтона вибрала м'який варіянт. Справа в тому, що американсько-китайські стосунки погіршилися ще раніше у висліді незгод щодо міжнародної торгівлі зброєю і дотримання прав людини в Китаї. Момент ускладнений ще й тим, що архітект китайських реформ Денґ Шіяопінґ перебуває при смерті, і в китайському керівництві розгоряється боротьба за владу.

Американські офіційні чинники розуміють, що запровадження нових митних тарифів „вдарить по кишені" американського покупця, бо, наприклад, китайський ровер, який коштує в ЗСА 100 дол., коштуватиме відтепер аж 200. Американські торговельні представники обіцяють, що підвищений тариф стосуватиметься тільки тих товарів, щодо яких на американському ринку існує досить широкий вибір. Крім китайських, на Америці продаються англійські і японські ровери, але цей вибір не рівнозначний, бо китайські товари в цілому якісніші і дешевші, ніж англійські і японські.

ЗБОРИ ТОВАРИСТВА ДОПОМОГИ УКРАЇНІ ТА ВИСТУП ГЕН. К. МОРОЗОВА

Гартфорд, Конн. — Місцеве Товариство Допомоги Україні повідомляє, що Річні збори товариства відбудуться у неділю, 12-го лютого, в Українському Народному Домі, 961 Ветерсфілд аве. Початок о год. 2-ій по полудні. Запрошується членів, жертводавців, прихильників та представників громади околиці. Головним доповідачем буде ген. Костянтин Морозов, який прибуде до Гартфорду на запрошення Товариства Допомоги України та місцевого представництва Фонду Катедр Українознавства (ФКУ).

НАТО ЗАСУДЖУЄ РОСІЮ ЗА ВІЙНУ ПРОТИ ЧЕЧНІ

Мюнхен, Німеччина. — Виступаючи на щорічній конференції в питаннях безпеки країн Заходу, секретар Департаменту оборони ЗСА Вілліям Перрі гостро засудив Росію за порушення прав цивільного населення в Чечні. Буквально В. Перрі сказав, що „для демократичної Росії війна в Чечні — це крок назад" і додав, що збільшення числа членів НАТО може йти тільки за рахунок справді розвинутих демократій, до яких Росія не нележить.

Наставлення В. Перрі підтримав міністер закордонних справ Німеччини Клявс Кінкель, однак він уточнив, що хоч Росію і треба осудити за варваризм щодо чеченців, ізолювати її недоцільно, бо ситуація від того стане ще гіршою.

На конференції також виступив голова комісії в питаннях оборони Державної думи Росії Сергєй Юшенков, який від самого початку російсько-чеченського збройного конфлікту безкомпромісово критикує дії російського уряду. Він повідомив, що у висліді російської агресії на чеченській землі вже загинуло понад 20,000 осіб і знову підкреслив, що війну в Чечні не можна вважати внутрішньою справою Росії. „Скільки ще жертв треба, щоб Захід нарешті усвідомив власну відповідальність за ці події, адже йдеться про злочин Росії проти людства",— сказав С. Юшенков.

Західні аґентства інформують з Чечні, що формації президента Джохара Дудаєва продовжують чинити героїчний опір чисельно і збройно переважаючому російському війську. В гірських районах цієї маленької кавказької республіки вояки-партірти будують нові укріплення, заміновують мости і дороги. Російські засоби масової інформації висловлюють припущення, що чеченці готують ряд збройних акції проти російських військ на період від 20-го до 23-го лютого, тобто в дні 51-их роковин насильної депортації чеченців з рідних місць, здійсненої совєтським режимом.

Д-Р Н. ЛОҐВИН В УВАН

Ню Йорк. — Українська Вільна Академія Наук у ЗСА влаштовує доповідь гості з України, історика архітектури д-ра Наталії Лоґвин, на тему "Архітектура Києва X-XII століть". Доповідь, яка ілюструватиметься прозірками, відбудеться у неділю, 12-го лютого, в будинку УВАН, 206 захід 100-та вул. в Ню Йорку. Початок о год. 2-ій по полудні. Телефон для інформацій (212) 222-1866.

У СВІТІ

ВІДОМИЙ московський філософ і політик Александр Ціпко, який ще три роки тому виступав за збереження Совєтського Союзу, під впливом теперішньої російської дійсности радикальним чином змінив свої погляди. Про це, між іншим, свідчить його висловлення: „Для України і Білорусі буде краще, якщо вони не возз'єднаються з Росією... Якщо Україна і Білорусь хочуть зберегти шансу на демократичний розвиток, на нормальний національний розвиток, врешті-решт на виживання, їм треба якомога далі триматися від нинішньої Москви. Нічого, крім поблажливого тону, знущань і принижень, українцям і білорусам від цих людей чекати не можна".

ГОЛОВА ІРАКСЬКОГО парляменту Сааді Маґді Салех, перебуваючи з офіційною візитою в Москві, сказав на пресовій конференції в Державній думі, що „Росія вірить Іракові і сприятиме скасуванню антиіракських міжнародних санкцій".С. М. Салех назвав лідера російської Ліберально-демократичної партії Владіміра Жириновського, погоджуючись з його шовіністичними поглядами, „другом Іраку і завжди бажаним гостем". Війну Росії проти Чечні іракський представник , на догоду Москві, назвав „внутрішнім російським питанням" і запевнив, що вона не перешкоджатиме розвиткові економічного і культурного співробітництва між Росією та Іраком".

МІЖНАРОДНА АҐЕНЦІЯ в питаннях атомової енергії у своєму спеціяльному звіті стверджує, що не зважаючи на запровадженні ООН санкції, Ірак продовжує здійснювати свою ядерну програму. Після того, як у 1989 році ізраїльське військове летунство знищило ядерний реактор поблизу Багдаду, іракські керівники розмістили ядерні досліди у багатьох пунктах країни. До 1987 року в Іраку вже діяло понад 50 таких центрів. Після війни у Перській затоці міжнародні інспекції виявили тільки 24 з них. Експерти МАҐАТЕ стверджують, що протягом двох років Ірак зможе повністю відновити свою колишню ядерну програму.

ФРАКЦІЯ Союзу демократичних лівих сил і Польської селянської партії в парляменті Польщі оприлюднили заяву, в якій називають „незаконним і неконституційним" рішення президента Леха Валенси розпустити сойм. Союз свободи і Союз праці також виступили з протестом проти розпуску парляменту. Так званий конвент сеньйорів у польському парляменті наполягає на скликанні спільного засідання сойму і сенату, яке має законне право позбавити президента влади. Сам Л. Валенса пояснив своє рішення так:„Я не маю наміру робити щось недобре, але коли не вдасться змусити парлямент покращити становище в країні, буду діяти рішуче".

ТОМУ ЩО СНІГИ в Альпах дуже швидко тануть, води загрожують майже всій Европі. В Голляндії вже понад 250,000 мешканців залишили свої села і міста. У середньовічному місті Тіль, в центрі країни, вода піднялася так високо, що схова-ла під собою дерева і стовпи ліхтарів. У цілому в Европі повені спричинила 29 людських жертв. Загально злива, заподіяні стихією, досягають 2 біл. дол.

ШЕСТЕРО громадян Ізраїля, причетних до викрадення давніх рукописів з Національної бібліотеки у Санкт-Петербурзі, заарештовані ізраїльською поліцією.Арешт здійснено згідно з проханням міністерства внутрішніх справ Росії. Під час попереднього слідства заарештовані визнали себе винними. Один з них, працюючи в Національній бібліотеці, перед своєю еміграцією до Ізраїля викрав у 1993 році декілька стародавніх манускриптів, вартістю щонайменше 10 міл. дол. В останній час стало відомо, що до злочину також безпосередньо причетний адвокат Дмітрій Якубовський, колишній дорадник російського президента Бориса Єльцина. Д. Якубовського затримано цими днями у Москві.

В АМЕРИЦІ

У ПРОПОНОВАНОМУ ПРЕЗИДЕНТОМ Биллом Клінтоном бюджеті на 1996 рік, який виносить 1.6 трильйона дол., не передбачається можливости збалянсованого бюджету на 2002 рік, як цього вимагають республіканці. Натомість він передбачає, що державний дефіцит наступних десять років буде збільшуватися на 190 біл. дол. кожного року та в той же час намагається переконати, що саме завдяки його економічній політиці вдалося значно зменшити державний дефіцит. Аналітики твердять, що такі пропозиції не будуть надто популярними, тому передбачають багато поправок.

ЕВРОПЕЙСЬКІ КРАЇНИ не надто задоволені поведінкою президента Билла Клінтона, коли йдеться про його плян рятунку мехіканської економіки, котрий базуючись на Американською гарантованих позичках був апробований Міжнародним валютним фондом. Щоб зазначити своє невдоволення ,шість ключевих країн Европи — Великобританія, Німеччина, Данія Голляндія, Бельгія та Швайцарія стрималися від схвалення Клінтонового пляну, що є несподівано сильним ударом для Америки, коли йдеться про провідництво в наглих випадках. Згадані країни були невдоволені, що з ними ніхто не комунікувався в справі збільшення позички на 10 біл.дол., про яке минулого вівтірка повідомив Клінтон. Крім того на їх думку цей плян був надто швидко просунений без будь-якої застанови як це може вплинути на інші зобов'язання МВФ, зокрема коли йдеться про країни Східньої Европи та колишнього СССР.

У ЧЕТВЕР, 2-ГО ЛЮТОГО, Президент Билл Клінтон запропонував на становище генарального лікаря ЗСА 61 річного мурина д-ра Генрі Фостера, мол., теперішнього директора Медичного коледжу Меґарри в Нешвіллі, Тенн.Подана президентом кандидатура мусить бути схвалена сенатською комісією та запропонована Конґресові. Республіканські керівники покищо відмовилися коментувати на тему номінації д-ра Г.Фостера аж до часу зустрічі з ним.

РЕСПУБЛІКАНЦІ В КОНҐРЕСІ хочуть відновити обговорення про перенесення американської амбасади в Ізраїлі з Тель-Авіву до Єрусалиму. Аналітики уважають, що коли б це було зроблено то воно грозить зірванням мирних переговорів на Близькому Сході. Цю справу вже нераз намагалися обговорювати, але Вашінґтон досі відмовлявся від такого кроку. Президент Билл Клінтон уважає, що цю справу буде можна рішити аж тоді як вирішиться справа самого Єрусалиму.

МИНУЛОГО ЧЕТВЕРГА, 2-го лютого, посадник Вашінґтону Мерріон Беррі представив свій плян, щоб врятування міста від фінансового нещастя, але для цього йому потрібно фінансової допомоги Конґресу. Конґресмен Джеймс Волш, республіканець з Ню Йорку, який є головою Підкомісії Палати Репрезентантів для справ Дистрикту Колюмбії, куди належить Вашінґтон, сказав що тепер не буде коментувати на звернення посадника М.Беррі аж поки федеральні ревізори не перевірять фінансового стану Вашінґтону.Одначе він підкреслив, що місто має поважні проблеми, а коли посадник не зможе цьому зарадити, то Конґрес це зробить, але тоді також Конґрес перебере завідування фінансами міста — до чого посадник М.Беррі не хоче ніяк допустити

В Україні

ЛЬВІВ. — Тут протягом кількох років пограбовано картинну ґалерію Олеського замку Музей „Арсенал", Львівську картинну ґалерію та Центральний Державний Історичний Архів. Недавно перед Галицьким районним судом став 34-річний начальник господарського відділу центрального архіву Ігор Скідін. Він викрав сотні архівних документів, генеалогічні таблиці, грамоти, понад 1,000 гербових малюнків. На його думку, це була „нікому не потрібна макулятура", тому він продавав документи колекціонерам по 150-200,000 карбованців, щоб придбати горілку. Злочинець пережив справжній шок на суді, коли експерти назвали справжню ціну унікальних документів. Їх оцінили на 7 міл. дол., а на повернення їх мало надії.

КИЇВ. — Постійного представника фірми „Бейхер і Меженсі" в Україні обікрали добравшись до його помешкання на п'ятому поверсі через вікно. Всі замки були неушкоджені, лише вікно відчинене. Серед іншого вкрадено 5,500 дол.

РІВНЕ. — Директор Інституту землеустрою Українського Державного Аграрного Університету Леонід Новаковський повідомив, що до 1-го березня буде розроблена методика грошової оцінки землі. „2,700 дол. така нормативна ціна землі, яку буде закладено в законодавстві для розв'язання питань про передачу землі від держави у власність, про заставу землі, її обмін тощо", — сказав академік, виступаючи перед керівниками сільськогосподарських підприємств области 31-го січня. Якщо буде справжній ринок землі, то сума змінюватиметься. Але Новаковський вважає, що доцільно було б збільшити податок на землю.

ЖИТОМИР. — Тут відкрився перший в Україні регіональний центр сертифікатних авкціонів, на якому продаватимуться державні підприємства. У відкритті взяли участь державні керівники і представники дипломатичного корпусу. Першим приватизованим підприємством у місті виявилася фабрика панчіх „Комсомолка" , яка тепер стала акціонерним товариством „Україна".

ТЕРНОПІЛЬ. — Яголь-ницький кінний завод вирішив відновити справедливість і повернув монастиреві Святого Василя Великого землю, відібрану совєтами. Монахи, отримавши назад землю, відразу ж придбали сільськогосподарське знаряддя і насіння й готуються до весняної сівби.

КИЇВ. — Представники Української Партії Справедливости (УПС) і Соціял-Демократичної Партії України (СДПУ) пікетували Міністерство Юстиції України. Вони твердять, що міністер юстиції „вкрав назви наших партій". Об'єднання УПС і СДПУ та Партії Прав Людини в одну велику партію вони вважають незаконним.

Різко впав курс готівкового доляра

Київ (Р. Р.). — Тут 1-го лютого відбувся другий авкціон Національного Банку України з продажу готівкового доляра за готівкові карбованці. Під час торгів із 35,000 курс доляра впав до 26,000 карбованців, в той час, як на попередніх торгах він досягав навіть 200,000.

НБУ нагнав знов з акціону 1.4 міл. дол. з попередньо запропонованих 3.5 міл. дол. Попит становив усього 538,000 дол. Коментатори зауважують, що коли б НБУ не вжив негайних заходів, то на наступних торгах курс доляра впав би до 100,000 карбованців і на акціоні міг би виникнути ажіотаж, який закінчився б різким стрибком курсу доляра. Всього на акціоні продано 2.1 міл. Різниця між готівковим і безготівковим курсами становить 10-15 відсотків.

44-ТІ РІЧНІ ЗБОРИ "САМОПОМОЧІ"

Ню Йорк. — Рада директорів Федеральної кредитової кооперативи "Самопоміч" у Ню Йорку повідомляє, що 44-ті Загальні річні збори членів "Самопомочі" відбудуться у неділю, 19-го березня, у великій залі Академії св. Юра , 215 схід 6-та вул. Початок о год. 2:30 по полудні. Проситься принести із собою щадничі книжки.

ЛІТЕРАТУРНО-МУЗИЧНИЙ ВЕЧІР В НТШ

Ню Йорк. — Пластовий курінь "Верховинки" влаштовує літературно-музичний вечір на тему "Шістдесятники: ролі і долі", у якому участь братимуть члени куреня "Верховинки", Ніна Матвієнко, Остап Ступка, Леонід Грабовський, Ириней та Доріян Юрчуки. Вечір відбудеться у п'ятницю, 17-го лютого, в приміщенні НТШ, 63 Четверта аве. в Ню Йорку, початок о год. 6:30 вечора. Вступ — 10 дол. Прибуток призначено на Музей Шістдесятників у Києві.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Передплата на рік $55.00, на півроку-$32.00, на 3 місяці-$17.00. Для членів УНСоюзу $30.00 річно. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Подвійне громадянство

Понад тиждень тому президент Леонід Кучма їздив до Москви. Ми не писали про те, бо нічого особливого у тій подорожі не було. Йшлося головно про велике заборґування України за нафту і ґаз: погодилися, що Україна сплачуватиме той борг сільськогосподарськими продуктами і харчами. Але ось чуємо, що Боріс Єльцин узалежнив свій приїзд до Києва на урочисте підписання тих документів від згоди України на подвійне громадянство для росіян в Україні. Кучма ту передумову відкинув і за таке його становище треба зняти капелюх перед ним.

Признання подвійного громадянства росіянам в Україні дало б леґальну підставу Росії пляново збільшувати кількість російської меншини в Україні. Скасування пашпортів й віз у кумунікації українців і росіян вможливило б наплив в Україну злочинного елементу, включно з провокаторами. Приїжджі росіяни мали б право взяти участь у процесі приватизації в Україні та викуповувати українські будинки, підприємства і землю. Організовані росіяни з усіма рівними правами, з громадянством України стали б ще однією серйозною проблемою.

Існують у всьому світі тільки дві держави, які визнають подвійне громадянство: Америка й Ізраїль. В Ізраїлі існує закон, що кожний іміґрант мойсейового віровизнання стає автоматично громадянином тамтешньої держави. Для іміґрантів жидівського роду нема в Америці обмеженої квоти. Існує теж, так би мовити, мовчки толероване подвійне громадянство ЗСА і Канади. Відомі і нам постійні мешканці в Америці, які зберегли своє канадське громадянство. Вони не мають права голосувати в Америці, але, зрештою, втішаються всіма правами американських громадян.

Цікава річ, що президент Росії Боріс Єльцин висуває вимогу подвійного громадянства для росіян в Україні. Це, так би мовити, мирний імперіялізм. Референдум в Україні 1-го грудня 1991 року, в якому маса неукраїнців голосувала „за" державну незалежність України, виявив дивне явище територіяльного патріотизму. Всі ті росіяни, поляки, жиди, татари й інші народи не хочуть бути російськими громадянами, вони не хочуть вертатися в Росію, звідки переселилися з Росії їхні батьки чи діди, прадіди, як насланий в Україну ще царський чи комуністичний службовицький апарат. Це була свідома колонізація України. Вони вросли в Україну і вважають себе автохтонами країни та користуються повною рівноправністю, повною національною толерантністю як чужонаціональні громадяни української держави. Є між ними такі, які вважають себе територіяльними українцями, але є й такі, яких тягне до Росії і тому спричиняють своїм поведенням клопіт державній владі України. Це елемент, який сидить на двох конях — здебільша мешканці Криму чи Донеччини. Насправді їхня дальша настанова залежатиме від економічних відносин в Україні. Важка і складна економічна ситуація, несамовита дорожнеча і все ще економічний та адміністраційний хаос в Україні сприяє російським неділимцям в Росії. Воно проявилося в останніх парляментарних виборах перемогою національних і політичних екстремістів, включно з таким екстремістом, як Владімір Жириновський, який подобає на царського міністра внутрішніх справ Валуєва, який проголосив свій ганебний указ 1863 року: „Нікакого українского язика нє било, нєт і бить нє может". Звичайно, це була груба нісенітниця, яка не могла зберегтися і щезла разом із Валуєвим та всіма ще існуючими росіянами, які не можуть привикнути, що Малоросія відмежувалася від єдиної і неподільної Росії. Боріс Єльцин — інший тип російського патріота, він називає себе демократом і користується довір'ям західнього демократичного світу, що не перешкоджає йому висилати карну експедицію проти Чечні і вбивати там також жінок і дітей лише за те, що вони хочуть мати свободу.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — *Редакція.*

Микола Руденко

ЧУЖОГО БОЛЮ НЕ БУВАЄ

I

Вже стало традицією подавати в газеті „Свобода" щомісячний огляд подій та їхню докладну аналізу. Іноді мені здається, що й сама природа пульсує в місячному ритмі — саме такий термін виглядає достатнім для огляду. За цей час події набирають певної ясности, з'являється можливість їх бодай попередньо зважити й сказати про них нехай іще не остаточну, та все ж і не випадкову думку. Так, скажімо, в попередній статті, написаній місяць тому, події в Чечні виглядали вельми жорстоким конфліктом, про який, на мій погляд, ми висловили загалом вірне судження. Але тоді цей збройний конфлікт мало хто наважувався назвати чечено-російською війною: здавалося цілковитим безглуздям виводити на один рівень маленьку Чечню й велетенську Росію. Якщо вжити астрономічне порівняння, то це однаково, що співставляти крихітний астероїд і планету-гіганта Юпітер. Неспіврозмірність величин тут цілком очевидна. Отож місяць тому ніхто й не сподівався, що цей конфлікт триватиме більше, ніж кілька днів. А міністер оборони Російської Федерації генерал Грачов обіцяв упоратися з „бандитською" Чечнею силами одного десантного полку за кілька годин.

Із близького оточення Бориса Єльцина перед початком чеченської бійні, яка й досі не вщухає, випурхнуло легковажно-грайливе судження такого змісту: „Для іміджу нашого президента потрібна невеличка війна. Така, щоб не пошкодила його демократичному образові й додала до нього патріотичних рис". Я не готовий назвати автора цього аморального рецепту, але він не є моєю вигадкою — цей людоїдський рецепт справді поширювався разом з запевненнями Грачова про легкість і нетривалість боїв у Ґрозному. Яким страхітливим фарсом сьогодні виглядає це суперечливе судження! Ґрачовська статистика ховає цифри російських втрат у Чечні, але найбільш тверезі повідомлення називають число вбитих понад 4 тисячі. А поранених та покалічених у кілька разів більше. При цьому ніхто не може злічити числа жертв з боку цивільного населення. Чеченці, як правило, прибирають трупи своїх бойовиків, а росіяни лишають їх на вулицях — аби не збільшувати числа забитих. При цьому гинуть також поранені, яких можна було б порятувати.

Страшно про це писати, але ж правда, коли трохи вщухала інтенсивність вогню й росіяни починали збирати трупи, багатьох загиблих не можна було впізнати: їхні обличчя виїдені зголоднілими собаками й котами. Ось чому нерідко трапляються казуси: посилають родичам труп солдата, його там оплакують, а вслід за трупом він сам з'являється живий, хоч і покалічений. Щоб такого траплялося менше, мертвих почали звалювати у спільні ями і зараховувати до тих, хто пропав безвісти. При цьому російське командування швидко збагнуло статистичний хосен: кількість втрат помітно зменшилася.

А тепер згадаймо, що все це потрібне було для того, аби підняти авторитет „демократа ч. 1" Б. Єльцина. Варто лишень сьогодні поглянути на його розпухле від горілки обличчя, аби зрозуміти: багато б віддав Єльцин за те, аби воєнна авантюра в Чечні виявилася лише кошмарним сном. На жаль, це реальна дійсність. У Москві забули не нову істину: війну легше почати, ніж скінчити. Як висловився генерал Дудаєв, на одного загиблого чеченського бойовика припадає сотня вбитих російських солдатів та офіцерів. Може, тут і є певне перебільшення, та все ж навіть російські кореспонденти з захопленням пишуть про високий дух, добру організованість і бойову майстерність чеченських ополченців. Так, скажімо, сьогодні, 30-го січня, коли я пишу ці рядки, бої в Ґрозному все ще тривають. Давно вже оголосив Єльцин, що бойові дії з боку російських військ скінчилися — тепер, мовляв, у Ґрозному почнуть діяти лише внутрішні війська та міліція.

Властне, він це казав не раз — і кожного разу його оптимістичні заяви виявлялися неправдивими. Чеченці все ще контролюють вулиці Ґрозного, особливо південні райони. Навіть у центрі російські війська не почуваються в безпеці: як тільки настає ніч, ініціятиву перехоплюють чеченські ополченці. Ґрозного фактично вже немає: він зруйнований не менше, ніж колись був потрощений Сталінград. Тим часом його бомбардування триває — продовжують падати на житлові квартали авіябомби й артилерійські стрільна, винищуючи рештки цивільного населення. Нерідко серед трупів тут і там можна помітити жінок з малими дітьми чи навіть немовлятами. Принаймні так розповідають люди, які це бачили на власні очі.

Тим часом хвилі громадянської непокори й національного самоусвідомлення котяться по Російській Федерації — і вона тріщить, мов ненадійний корабель у штормову погоду. Татарстан і Башкортостан, Чувашія і Республіка Саха (Якутія), Тува, Інгушетія й Дагестан відчули себе вільніше й певніше, там з'явилися надії на визволення з-під московського гніту. Ба, їхні президенти навіть зібралися в Чебоксарах і одностайно засудили єльцинську авантюру. А президент Чувашії Микола Фьодоров видав указ, за яким громадяни Чуваської автономної республіки звільняються від обов'язку воювати проти чеченського народу. Вслід за чуваським президентом подібний указ видав президент Башкортостану. Лише Едуард Шеварднадзе захищає Єльцина: мовляв, у нього не було вибору, треба було покарати Чечню, бо розпадалася Російська Федерація. Її ж розпад буцімто загрожує світові.

(Продовження буде)

Роман С. Голіят

В. Титла — мистець-інноватор

Володимир Титла народився 25-го жовтня 1904 року в Йонкерсі, Н.Й. Його батько Петро, як добрий боднар, працював до 1925 року в Ню Йорку, виготовляючи бочки для рибних компаній на вул. Фултон. З Йонкерсу родина перенеслася до Ню Джерзі. В той час батько й не думав, що його син-пластун, який служив у неділі до Святої Літургії, стане видатним мистцем.

Пригляньмося ближче до життєвого шляху мистця В. Титли. В „Ню Йорк Таймсі" з 18-го грудня 1994 року появилася стаття про ретроспективну виставку В. Титли, яка проходила від 18-го вересня до 31-го грудня 1994 року у Мистецькому музеї у Катона, Н. Й.

Вівієн Рейнер у статті „Улюблені картини характерів здобувають першенство у двох виставках" дає похвальну оцінку анімації В. Титли. До своєї статті вона використала також 32-сторінковий взірцево оформлений каталог „Волидимир Титла — майстер", який опрацював куратор музею Джан Кенемейкер. Він постійно цікавиться мистецьким надбанням В. Титли.

Автор цих рядків, прочитавши названу рецензію, відвідав згадану виставку. З мистцем в роках 1956—57 я мав приємність обмінюватися думками про його мистецтво, українську іміґрацію у З'єднаних Стейтах Америки і про рідний край. Він цікавився батьківщиною своїх родичів — Підгайцями Тернопільської области. Тут варто згадати, що відомий мистець Богдан Титла є родинно споріднений з В. Титлою.

Ґід, що пояснював експонати і мистецтво В. Титли, згадував, що цю виставку відвідало понад 1,000 осіб, між ними багато шкільної молоді.

В. Титла є по сьогодні актуальний і знаний у мистецьких колах як інноватор анімацій. В монографії Волт Дизні знаходимо кілька рядків про В. Титлу, який підкреслював своє українське походження. На жаль, несподівана смерть мистця не дозволила йому видати монографію про свій непересічний мистецький дорібок.

В. Рейнер згадує, що В. Титла був „майстром анімації". Там дальше читаємо, що мистець після незначної освіти й короткотривалої школи в індустріяльному дизайнерстві вже на 16-му році життя став працювати для анімаційної студії в Ню Йорку, а п'ять років пізніше був хлібодавцем для цілої родини.

В. Титла вибився як аніматор і брав вечірні курси живих рисунків у Лізі студентів мистецтва під керівництвом Бордмана Робінзона. Незабаром він залишив працю в Ню Йорку і виїхав при кінці 1929 року до Парижу, де впродовж півтора року наполегливо відвідував кляси багатьох академій. Вранці він вивчав малювання картин, а по полудні займався скульптурою.

Кенемейкер підкреслює у каталозі, що тривимірність Титли вказує на важливість його студій скульптури у Чарльза Десп'ю. При допомозі визначних академіків він відвідував катедри, музеї, мистецькі виставки, не забуваючу при тому про ресторани й інше. Він зі своїм приятелем, який також студіював там мистецтво, запізнали дві жінки і з ними відвідали Італію. Титла годинами оглядав катедри, музеї ґалерії. У 1931 році в дороз на батьківщину своїх родичів, тобто до Підгаєць, він зупинився у Відні й відвідав там історичний музей. (Окупаційна польська адміністрація ставила йому перепони, відмовляла відвідати Підгайці, які пережили польську пацифікацію. Після довгих пертрактацій йому дозволено відвідати рідних у Підгайцях).

Повернувши до Ню Йорку, Титла працював у Пола Террі. Там його віднайшов Волт Дизні й запросив до своєї компанії, де Титла став працювати від 15-го листопада 1934 року. Його тижнева платня виносила 350 дол. Там у Сан Франсіско мистець мав час на розвагу, їздив на коні й грав поло. Одного вечора у 1936 році у клясі мистецтва Дизні позувала для мистців молоденька 22-річна артистка і моделька Адріянна лє Клєрк, француженка, яка припала до вподоби Титлі. Вони побралися 21-го квітня 1938 року. Подружжя мало сина Петра і дочку Тамару.

В. Рейнер і автор каталогу називають десятки творів Титли, згадаймо бодай декілька: злий Стромболі з „Піноккіо". В ньому мистець змалював одного з найважливіших персонажів Дизні — злого Стромболі, який замкнув Піноккіо в клітці. Титла випрацював кожний рух. Його рот, очі і жести. „Дамбо" — слонятко, яке вміло літати; ґномики у „Білосніжці"; епізод з дияволом у „Ночі на Лисій горі"; „Салюдос аміґос"; „Перемога повітряних сил"; „Руки чорта"; „Лице чорта з утікаючими духами"; „Гітлер" і ряд інших.

У 1943 році Титла залишив Дизні, за чим він постійно жалував. На це склався ряд причин. Одна — це незадовільна атмосфера після страйку у 1941 році, в якому Титла з льояльности до своїх приятелів брав участь. А друга — це затяжна хвороба його дружини, яка захворіла на туберкульозу, а її лікування тривало три роки. Його дружина, якій 80 років, живе на фармі, яку Володимир купив у 1935 році у Флендерс, Конн. У цю фарму, яка мала бути молочарською, вони вкладали усі свої очадності.

(Закінчення на стор. 3)

Дора Рак

СВІТ ВІДЗНАЧИТЬ ЮВІЛЕЙ ООН

I

Почався 1995 рік, який в історії Організації Об'єднаних Націй збігається з 50-річчям існування цієї світової організації, створеної для зміцнення безпеки і миру в світі, що пережила холодну війну і дошкульний період „вето", щоб виконати місію, довірену їй засновниками у 1945 році.

Основуючий документ опрацювали представники ЗСА, Совєтського Союзу, Франції, Великобританії і Китаю на нарадах в Дамбартон Овксі, Вашінґтон, в серпні 1944 року, а остаточний текст під назвою „Хартія Організації Об'єднаних Націй" підписали представники 51 держави 26-го червня 1945 року в Сан Франсіско, Каліфорнія, на закінчення конференції. Хартія увійшла в силу 24-го жовтня 1945 року з додатком статуту Міжнародного суду справедливости, як інтеґральною частиною, після ратифікації державами-основниками. Ратифікація Сенатом Америки була запорукою створення і тривалости організації, чого не було в 1919 році після створення Ліґи Націй, де брак членства ЗСА причинився у великій мірі до її невдачі. Однак будуючи нову організацію, ковенант Ліґи Націй дав основу новим постановам хартії ООН.

Україна була однією із основників на конференції в Сан Франсіско, дармащо, чи радше завдяки, політичним маніпуляціям і домовленості поміж двома потугами одержала свій голос, який тепер, як незалежна держава, самостійно подає у вирішуванні проблем світу.

Чартер складається з XIX розділів із 111 статтями, а вступна Деклярація починається славним зворотом: „Ми, люди Організації О'єднаних Націй..." Цілі і принципи ООН містяться у двох перших статтях. З часом були деякі поправки і доповнення до хартії, а кількість членів-держав зросла до 185 (з найновішим членом — Паляв, що є островом на Тихому океані). Прапор нового члена долучився недавно до довгої черги прапорів перед центром ООН в Ню Йорку, де й від 30 вересня 1991 року майорить синьо-жовтий прапор вільної України. Статут Міжнародного суду справедливости з осідком у місті Гаґа, Голляндія, має 70 статтей у п'яти розділах.

В наслідок постійної критики і домагань держав-членів ООН, Генеральна Асамблея створила в 1974 році спеціяльний комітет для хартії і зміцнення ролі Організації. Комітет складається із 47 членів, які розглядають спостереження, одержані від держав, і позиції в питаннях втримання міжнародного миру і безпеки, мирного полагоджування конфліктів між державами і т. п. Звіт комітету є постійно включений в аґенду Генеральної Асамблеї, а його вступний перегляд і дискусія відбуваються на Шостому комітеті Генеральної Асамблеї (там же бере участь Олександер Моцик із Української Місії). Довголітні дискусії ще не допровадили до консенсу, тож і в ювілейному році не можна очікувати конкретних резолюцій.

Святкування золотого ювілею ООН і хартії відбуватимуться у всьому світі, а національні комітети окремих держав приготовляють особливі відзначення і програми. В Україні крайовий комітет підготовляє відзначування цієї важливої дати особливо урочисто, бо це і 50-річний ювілей її членства як співосновника Організації Об'єднаних Націй.

(Закінчення буде)

Марій Цибульський

ПЕРЛИНИ ЛІТЕРАТУРИ КНЯЖОЇ ДОБИ В ГАРВАРДСЬКОМУ ВИДАННІ

У відомому корпусі „Гарвардської Бібліотеки Давнього Українського Письменства", що виходить у Гарвардському університеті з нагоди Тисячоліття Хрищення України, видано збірку п.з. „Гагіографія Київської Руси", другий том у серії англійських перекладів. Нове видання містить у собі найстаріші та найкращі праці давньої української житійної літератури: житія княгині Ольги, Володимира Великого, ченців Авраамія Смоленського, Феодосія Печерського та три варіянти житія князів Бориса та Гліба. До них додано сім коротших літературних текстів про почитання останніх двох святих. Переклади приготовив д-р Пол Голлінґсворт, співробітник Українського Інституту Гарвардського Університету.

Окремі молитви, похвали і елегійні плачі, втілені в структуру житій з княжих часів, ніяк не втратили своєї тонкости чи сили релігійного відчування. Інші частини житій та цілі тексти вражають величністю ідей. Наприклад, майже парадоксально в стародавній житійній історії святих Бориса та Гліба східньослов'янська релігійна думка досягає однієї зі своїх вершин, коли княжі страстотерпці оголошують, що безумовне відкинення насильства — і в тому послідування Христові — є єдиним християнським вибором. Іншим читачам новий гарвардський том дасть цінні інформації про культурне та політичне життя Київської держави до часу татаро-монгольської навали. Історичні факти тут тісно переплетені з закріпленими візантійськими традиціями житійного жанру. Д-р Голлінґсворт аналізує це відношення в своїй вступній статті та дає вказівки, як розрізняти одне від одного. Стереотипне та зафіксоване не слід вважати за малозначне. Переклад дуже майстерно демонструє, що присутність власне таких елементів у київських житіях є покажчиком швидкости, з якою книжники Руси сприйняли деякі норми візантійської літератури.

Гарвардську збірку розпочинає „Житіє св. Феодосія", найдавніша східньослов'янська монаша біографія, написана 1108 року. Автор — печерський чернець і літописець Нестор розповідає історію ігумена Феодосія, який прибув до Києва у 1054 році та приєднався до групи монахів-печерників очоленої св. Антонієм. Згодом Феодосій зреорганізував цю громаду, створивши перший на Україні гуртожитний монастир. За його надхненням в 1062 році побудовано надземне помешкання для монахів, а через 13 років добудовано ще одне. Перед смертю свого ігумена нова громада начислювала 100 ченців, що жили за впровадженими Феодосієм до Києва уставом Студитського монастиря в Царгороді.

Крім доповнення нашого загального знання про початки монашого руху в середньовічній Русі-Україні, „Житіє Феодосія" є також безцінним твором літератури, особливо в аспекті зображення самого Феодосія як відданого душпастиря. Зідеалізований Нестором образ аскетичного, смиренного, терпеливого та дійового ігумена дав майбутнім поколінням українських авторів визначний сюжет житійної літератури. Але образ Феодосія має також чітку індивідуальність. Як розповідав Нестор, совість ігумена не німіла від страху навіть перед князями. В часи бурхливої родової ворожнечі за великокиївський престіл він відкрито засуджував скинення князя Ізяслава Ярославовича його братом Святополком і не щадив критичних слів перед боярами, які відвідували його монастир.

Наступним зразком є „Житіє Святого Авраамія Смоленського", написане монахом Єфремом в середині XIII сторіччя. За оцінкою перекладача, воно являє собою один з найбільш ориґінальних шедеврів літератури середньовічної Руси. Крім того Єфрем віртуозно осягає свої дидактичні цілі. Він зображує Авраамія на фоні діяльности єгипетських, палестинських, сирійських і візантійських монахів-святих, і таким чином підіймає смоленського ченця на рівень визначних ранньохристиянських світил. Автор житія показує, що Авраамій рівний з ними у святості та гідний однакового почитання. В іншому пляні, згаданий твір дає унікальну можливість пізнання елементів духовного, культурного та церковно-політичного життя поза Києвом — в місті на північно-східніх околицях Руси на грані XIII століття.

Останнім великим твором у новому виданні є „Пам'ять і похвала князеві Володимирові", в який включено при кінці XIII століття, або вже у XIV столітті, три раніші твори. Нав'язуючи до основної цілі житійного жанру і наслідуючи Іларіонове „Слово про закон і благодать", анонімний упорядник вибрав такі писання, в яких підкреслювалися паралелі між короткою християнською історією Руси та загальною Божою історією спасіння. Таким чином, за свої намагання запровадити християнство на Русі, Володимир є рівним апостолам та другим Костянтином, себто наслідником імператора Костянтина I, який в 313 р. проголосив свободу християнства в Римській імперії. Так як за повір'ями великий вплив на Костянтина мало благочестя його матері Гелени, завдяки якій було знайдено в Єрусалимі реліквії св. Хреста, так і Володимирове рішення охрестити Русь представлено як результат впливу його бабусі Ольги. Для середньовічного київського упорядника прийняття Ольгою при хрещенні християнського імени Гелена лише підтверджувало її у кальне покликання бути другою Геленою, за прикладом римської імператриці. Так, для нашого упорядника епізоди християнської історії Риму знаходили свій відгомін у історії Руси-України. Але не тільки з історії Риму — Володимир Великий став також новим Мойсеєм, який вивів свій народ від поганства до обіцяної землі спасіння. При зрисуванні багатих порівнянь зі Старим Завітом, в київському князі відзначається привітність Авраама, довір'я Якова тощо. З незрівняною чіткістю всі три частини „Пам'яті і похвали" підкреслюють, що Русь зайняла своє місце у вічних плянах Божого Провидіння.

Новий том має 267 сторінок і включає карту Східньої Европи XI—XIII століть, широку бібліографію (понад 200 назв) та чотири азбучні покажчики (таматичний, біблійних посилань, грецьких та церковнослов'янських термінів). Згадане видання вдалося здійснити завдяки великодушній допомозі визначних меценатів Фонду Катедр Українознавства Ольги і Ярослава Дужих. Книжка „Гагіографія Київської Руси", том 2, в серії англійських перекладів корпусу „Гарвардської Бібліотеки Давнього Українського Письменства" видана в твердій ($25.00) і м'якій ($17.00) оправах. Ціна включає пересилку. Їх можна замовити в Ukrainian Studies Fund, Harvard University, 1583 Massachusetts Avenue, Cambridge, Mass. 02138. З отриманих вже замовлень видно, що гарвардська книжка буде вживатися в багатьох американських та канадських університетах в курсах історії та літератури.

ЗВЕРНЕННЯ

ДО ЧИТАЧІВ ГАЗЕТИ „СВОБОДА“

Шановні читачі!

Почавши від першого дня січня 1995 року, увійшли в силу вищі поштові оплати за всі види пересилок. Наприклад, пересилка листа вагою до однієї унції першою клясою зросла від 29 до 32 центів, тобто на 10 відсотків.

Доводимо до відома шановних читачів, що пересилка поштою наших газет другою клясою, для неприбуткових організацій, зросла майже на 20 відсотків. Хоч УНСоюз і багато інших неприбуткових організацій внесли протест до поштового уряду, коли стало відомо про підвищення оплати, на жаль, наш протест не взяли до уваги.

Нова підвишка збільшить кошти видавництва за пересилку газет на 110,000 долярів річно, хоч достава газет віддавна була і далі є незадовільною, на що звертаєте увагу постійно поштовим властям як ви, шановні читачі, так і наше видавництво.

У липні 1994 року, згідно з рішенням минулої Конвенції УНСоюзу, ввійшла в силу підвишка передплати, завданням якої було до деякої міри покрити постійно зростаючі кошти видання газети.

Нове підвищення поштової оплати, на жаль, стало новим великим тягарем для видавництва і знову значно збільшило кошти. Тому звертаємося до вас з гарячим проханням добровільно зложити пожертви на покриття підвишки пош-тової оплати. Коли б кожний передплатник зложив додатково по 8 дол., то ця пожертва частково покрила б нову по-штову підвишку. Тому проголошуємо збірку пожертв на пресовий фонд „Свободи“ з вірою, що читачі, які дорожать щоденником, допоможуть своїми датками його втримати.

Екзекутива УНС

ДОРОГІ ЧИТАЧІ! ШАНОВНІ ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

Чи вам відомо, що завдяки Фондові Відродження України при УНСоюзі зроблено і робиться чимало корисних справ для становлення незалежної, демократичної, правової української держави? На сьогодні цей фонд видав на свої благочинні акції 544.000 дол. Ось, приклад:

– приготовлено і переведено впродовж двох літ по два літні курси, призначені для перевишколу вчителів англійської мови в Україні. Завданням цих курсів було піднести рівень знання англійської мови учителів та засвоєння ними новітніх методів навчання. За допомогою Фонду Сороса, у Вінниці, Києві та Харкові засновано місцеві постійнодіючі осередки навчання англійської мови, з належним обладнанням їх модерною технікою;

Якщо ви вважаєте, що діяльність УНСоюзу в рамках Фонду Відродження України–УНС є справді корисною, то закликаємо вас допомагати своїми посильними пожертвами для її успішного продовження.

Чеки просимо виставляти на Ukrainian National Association – Fund for the Rebirth of Ukraine, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303.

В ПЕРШУ СУМНУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ відходу у вічність нашого найдорожчого і незабутнього МУЖА, БАТЬКА і ДІДА

бл.п.

ДМИТРА ЗАБІГАЧА

будуть відправлені поминальні

СЛУЖБИ БОЖІ

в суботу 25-го лютого 1995 р.

в церквах:

у Бабухові, повіт Рогатин, Україна і св. Івана, Виппані, Н.Дж о год. 8:00 ранку.

Просимо згадати покійного у своїх молитвах

У глибокому смутку
дружина — АННА
син — РОМАН з дружиною

В. Титла...

(Закінчення зі стор. 2)

Повернувши зі Сан Франсіско до Ню Йорку, мистець працював у компаніях „Парамавнт" і „Факс XX століття". Там Титла був режисером багатьох комедійних серій. Врешті він залишив цю працю і відкрив фірму Титла продакшен, Інк. Але часи й смак змінилися і мистець був далеко від добра. Він осліп на ліве око й попав у депресію. Історія закінчилася у 1968 році на 64-му році його творчого життя. Він помер два роки й один місяць після смерти свого „боса" Волта Дизні.

В. Рейнер підкреслює, що завдяки таким мистцям як Титла передруковувані ілюстрації Дизні були постійно добрими, а часами найкращими і завжди веселими. 15 років після смерти Титли ці анімаційні шедеври продовжують жити. Вони сміються, плачуть, дихають і танцюють на екрані.

В. Титла був членом Академії кіномистецтва і науки, а також Крайового товариства аніматорів.

Його дядько Амврозій, який недалеко його фарми відкрив у 20-их роках крамницю з мішаними товарами, доробився мільйона долярів і не журився про завтрішній день, а мистець Володимир Титла, обдарований талантом, але доля йому не усміхалася. Оба вони відійшли у засвіти й там дістали нагороду за свою працю для родини й свого народу.

В. Дизні (зліва) і В. Титла.

Тріо бандуристок „Червона калинонька“

Тріо бандуристок „Червона калинонька“

Тріо молодих бандуристок „Червона калинонька“ — це Світлана Кирилюк, Майя Желізна і Марта Добровольська. Вони зійшлися щойно три роки тому й утворили першу і покищо єдину у Миколаєві групу бандуристок. Їхня мета — розбудити людські серця до української мови, яку ви почуєте тут дуже рідко. Голосом бандури вони вирішили боротися проти брехні і розбрату, моральної розпусти і художнього несмаку, обстоюючи правду, чистоту і людяність. Всі вони виросли в родинах, де всупереч утискам з боку російських чинників батьки виховували їх у національному дусі. В цьому дуже скоро переконаєшся, як слухаєш пісні у виконанні тих трьох милих дівчат.

Їхній останній концерт відбувся в Палаці Культури та Техніки Металюргів миколаєвського глиноземного підприємства.

Ось що сказав один з присутніх: „Перше, чим сповнюється душа, коли слухаєш їх гру і спів — це чарівне почуття тривожної радости, гордості і задоволення водночас“.

Світлана познайомилась з Майєю, студіюючи бандуру в музичному Запорізькому училищі. Пригадую, коли я два роки тому відвідував це училище, то Клавдія Іваненко, музичний керівник, згадувала мені, що якраз недавно вона втратила двох найкращих солістів ансамблю, які виїхали на дальші студії бандури до Києва. Творчу співдружність продовжували в Київській консерваторії у видатного педагога Сергія Баштана.

Закінчивши консерваторію, вернулися до Миколаєва. Тут вони, викладаючи в музичному училищі, створили концертне тріо. Почали завзято приготовлятись до конкурсу імені Гната Хоткевича в Києві, в якому брали активну участь.

У Миколаєві почали завзято працювати над новою програмою.

Першими їх почули робітники глиноземного підприємства.

Дівчата належать до національно свідомих українок, яких у Миколаєві , на жаль, мало. Ось що сказала М. Желізна: „У нас досі стоять непробивні стіни щодо деяких національних речей. Найперше це мова. А тут ось озивається бандура, її живий хвилюючий голос звучить широко та розлого“

Триває дальша праця над репертуаром. Мали вони українські народні пісні, інструментальні твори, твори клясиків, сучасних композиторів і навіть Бетовена. Вони стали професійним тріо. Почали підготовку до 180-річчя до дня народження Тараса Шевченка.

Разом з тим мають велику радість. Набрали десять музично обдарованих хлопчиків із шкіл міста. Тепер відбувається набір на другий потік. Непомітно проминуть три-чотири роки і почують усі в Миколаєві, як звучатимуть бандури у молодих руках.

На міжнародному Шевченківському святі, де виступало тріо, брало участь чимало самодіяльних і професійних ансамблів. Ведучий програмою після виступу сказав так: “Тут, на півдні України, є справжні таланти кобзарського мистецтва“.

Тріо бандуристок „Червона Калинонька“ випрацювали зовсім нову програму і часто виступають з нею по всіх довколишніх містах — кладуть свою цеглину в поширенні української мови.

Микола Чорний-Досінчук

Нове видання УВАН у ЗСА

Незалежність України принесла хоч частинне відкриття досі засекречених архівів і уможливила появу прецікавої книжки: „Остап Луцький і сучасники. Листи до О. Кобилянської й І. Франка, та інші призабуті сторінки“, що її зредаґував син Остапа Луцького, проф. Юрій Луцький, а видала Українська Вільна Академія Наук у ЗСА.

Ідеолог „Молодої Музи“ в листах до Ольги Кобилянської вирисовується як лицарський її звеличник. В протилежності до цього вражає його різкість у відношенні до літературного противника, Івана Франка. Рівноважать цей контраст спогади Петра Карманського і його потрясаючий портрет „Українського Мойсея“, що замикає цю цінну публікацію, свіжий причинок до майбутньої історії української літератури.

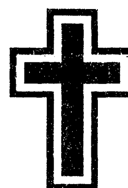
Ціна книжки 20 дол. Замовляти можна:The Ukrainian Academy of Arts and Sciences, 206 West 100 Street, New York, N. Y. 10025.

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ

СВ. П.

ОЛЕГА БІЛИНСЬКОГО

Поминальні відправи та Панахида відправиться в суботу 11-го лютого в церкві св. Івана Хрестителя у Виппані, Ню Джерзі о год. 9-ій ранку. Приятелі та знайомі просять про молитви за упокій душі покійного.

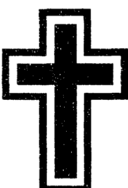
Ділимося сумною вісткою з рідними, приятелями та знайомими, що 4-го січня 1995 р. на 91-му році життя відійшов у вічність у Сант-Пітерсбург, Фла. наш найдорожчий ЧОЛОВІК, БАТЬКО ДІДУСЬ і ПРАДІДУСЬ

бл. п.

ІВАН ГРИНЬКІВ

Тіло покійного було перевезено до Воррен, Миш., де відбулась Панахида в похоронному заведенні Оберзанек і заупокійні відправи в українській католицькій церкві св. Йосафата в понеділок 9-го січня 1995 р. Похоронено тіло покійного на Олівет цвинтарі в Воррен. Тризна в пам'ять покійного відбулася в Українському Культурному Центрі у Воррен, Миш.

Залишились у глибокому смутку:
дружина — КАТЕРИНА
дочки — МАРІЯ ДЯКУНИК з мужем ОЛЕКСАНДРОМ і дітьми
— СТЕФАНІЯ МУЗИЧКА з мужем БОГДАНОМ і дітьми
— ОКСАНА УРБАН з мужем НОРМАНОМ і дітьми
син — ІВАН з дружиною КАМЕЛЕЮ і дітьми
сестра — АННА АНДРУСИШИН в Україні та 12 внуків і 10 правнуків

Рідним, приятелям і знайомим подаємо сумну вістку, що 5-го лютого 1995 р. після довгої недуги відійшов у вічність на 75-му році життя наш дорогий МУЖ, БАТЬКО, ДІДУСЬ, БРАТ і СТРИЙ

бл. п.

д-р мед.

РОМАН КЕРНИЦЬКИЙ

ПОХОРОН відбудеться у Річмонд, Ва. 8-го лютого 1995 р.

Залишені у глибокому смутку:
дружина — ОЛЬГА
дочка — д-р ЛІДА з мужем МІЧЕЛЬ
син — д-р ІГОР ІВАНИК
внуки — РОМЧИК
— МИХАСЬ
— КІМ-ОКСАНА
сестра — ЛЮБА ГАСЬКО з мужем ОСИПОМ в Україні
братова — ДОМІНІКА КЕРНИЦЬКА зі сином д-ром РОМАНОМ КЕРНИЦЬКИМ
кузенка — ТАМАРА ПАНКЕВИЧ з мужем ПОРФІРІЄМ і синами ЗЕНОВІЄМ і д-ром ОЛЕГОМ ПАНКЕВИЧАМИ

ПОДЯКА

З волі Божої відійшла у вічність дня 30-го жовтня 1994 р., наша найдорожча МАМА і ТЕТА

сл. п.

ГАЛИНА ПАРАХОНЯК (КАГУЛЬ)

Цією дорогою хочемо висловити нашу щиру подяку усім нашим приятелям, знайомим і родині за вияви співчуття зложені особисто, писемно і телефонічно.

Щире спасибі о. мср. Е. Монастирському за духову опіку та часті відвідини, за молитви та за уділення Найсвятіших Тайн.

Дякуємо о. мср. Е. Монастирському і о. П. Пащакові, парохові церкви св. Юра за відправу Панахиди і Служби Божої.

Д-рові Борисові Криницькому за медичну опіку, а головно в останні місяці.

Сердечне спасибі д-рам Ареті і Левкові Добрянським, які в цей тяжкий час були зі мною і у всьому старалися мені допомогти.

Богданні і інж. Володимирові Гнатківським за їхню увагу, поради і відвідини. О. Куйбіді за приязнь до покійної мами і часті відвідини.

Щиросердечно дякую усім присутнім, які були на Панахиді і похороні в церкві св. Юра, та усім тим, які так численно приїхали на український цвинтар на Факс Чейс у Філядельфії, Па.

Особлива подяка моїм подругам Стежинкам (Курінь „Перші Стежі“), які так численно взяли участь в похоронах в Ню Йорку і Філядельфії.

Дякую друзям пластунам за вислови співчуття з України, Австралії і Бразилії.

Сердечна подяка Володимирові Кавці за чудовий спомин Миколи Кавки про покійну маму, виголошений під час тризни у Філядельфії.

Дякуємо за пожертви на Служби Божі, які зложили: Л. Романків, Я. Парахоняк, П. Похмурська, Баранська-Йовик, П. і І. Ганкевич, В. Мисак, С. Марциняк, Т. і М. Рубель, І. і М. Зубрицькі, Я. Гуменюк, М. Келен, Е. Пучер, З. Кунцьо, Е. і О. Харків, і Марійська Дружина ім. св. Йосафата у Філядельфії.

Замість квітів на українську католицьку церкву в Болехові зложили:

по 100.00 дол. д-р Б. і Л. Криницькі, д-р Л. Романків і А. і В. Рак;

по 50.00 дол.: В. і Я. Криштальські, Х. і Ю. Ференцевич, В. Мисак, Х. Кордуба, І. і Я. Парахоняк, Я. Гуменюк, А. і Л. Добрянські, В. і М. Кавки, Л. і Л. Онишкевич, Т. і К.Бень, С. і І. Король, Е. і Е. Івашків, І. і М. Зарицькі, І. і Р. Вжесневські, П. Похмурська; по 35 дол.: О. і Т. Козбур; по 30 дол.: К. і В. Вальчуки, Б. і В. Гнатківські; по 25 дол.: Т. і Я. Турянські, І. Сагалів і Б. і Ю. Полянські, М. і Р. Гавриляк, В. і С. Ганкевич, Н. і В. Сохан, Х. і Б. Певні, І. і П. Ганкевич, О. Юзенів, Л. і Т. Крупа, М. Підгорецька, Х. Масюк, Н. і І. Коропецькі, М. і О. Турчин, Т. і Р. Левицькі, М. Скальчук ,О. і В. Король, Д. і І. Скіра, І. Бандера-Чайківська; по 20 дол.: Н. і І. Соневицькі, В. і Т. Ґомверт, О. і Ю. Мельникович; по 10 дол.: У. Старосольська, О. Баранська, М. і І. Йовик, Е. і О. Харків.

На Пласт в Україні зложили:

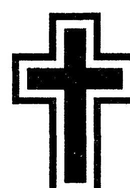
по 50 дол.: Л. і П. Дармограй і А. і Ю. Слюсарчуки;
25 дол.: А. і О. Гаврилюк.

Разом:

на церкву в Болехові — 1,720.00 дол.
на Пласт в Україні — 125.00 дол.

Хай Господь благословить вас воїми щедрими ласками за ваші співчуття, молитви, пожертви і добрі серця.

дочка — ЯРОСЛАВА ПЕТРОНЕЛЛЯ РУБЕЛЬ

Ділимося сумною вісткою, що у вівторок, 24-го січня 1995 р. на 85-му році життя відійшов у вічність наш найдорожчий МУЖ, БАТЬКО і ДІД

бл. п.

РОМАН ЯРОШ

нар. в Городку біля Львова, закінчив студії в духовній семінарії у Львові. Працював в церковнім комітеті при церкві Христа Царя у Філядельфії, був секретарем Самопомочі з 1949 р., допомагав спортовому товариству „Тризуб“. Переселилися до Саратога Спринґс, Ню Йорк, щоб бути близько дітей.

Залишив в смутку:
жінку — ІРЕНУ з ФЕДИНСЬКИХ
синів — БОГДАНА з дітьми ЄВГЕНОМ, НАДІЄЮ і АНДРІЙКОМ
— РОМАНА з жінкою МАРТОЮ і сином ЮЛІЯНОМ та
родину на Україні, в ЗСА і Канаді.

Замість квітів просимо присилати пожертви на будівництво церкви Івана Хрестителя в Городку та церкви Христа Царя в Любліні Великому біля Львова.

83-ій Відділ Союзу Українок Америки
запрошує
членок і громадянство
на вечір-зустріч
з НІНОЮ МАТВІЄНКО
яка відбудеться
14-го лютого 1995 р. о год. 6:30 веч.
в домівці СУА при
108, 2-га Аве. Ню Йорк

Дирекція Федеральної Кредитової Кооперативи
„САМОПОМІЧ“
Клифтон - Пассейк, Н.Дж.
запрошує все своє членство на
РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
які відбудуться
в неділю 26-го лютого, 1995 р. о год. 3-ій по пол.
в залі Української Централі,
240 Hope Avenue, Пассейк, Н.Дж.

ДИРЕКЦІЯ

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ!

Сан Гозе хоче нести допомогу Україні

Провела і підготувала працю конференції Українська Молодеча Професійна Організація північної Каліфорнії. Конференція відбулася в листопаді в готелі Ст. Клер в Сан Гозе, Каліф.

Урочисто вів конференцією д-р Леонід Каменецький, представляючи та пояснюючи всі виникаючі питання. Головне, що пронизувало хід конференції та наголошувалося — це бажання єднатися всім молодим професійним людям, які цікавляться і хочуть допомогти тяжкому становищу України. Як відомо, духовна та економічна ситуація в Україні не найкраща. А вносити свої пропозиції-ідеї та втілювати їх в життя — для цього повинна бути правдива інформація про Україну, повинен бути досконалий інформаційний центр щодо українських питань і ця організація повинна його мати, щоб точно скеровувати свою допомогу, щоб вона надходила до адресата.

Відкрив конференцію виступ інж. Олега Вереса з Сономи, міста-побратима Канева. Він поділився своїми плянами, щоб в Україні відкрити центр, де новою нуклеарною системою добувати електричну енерґію, знаючи, що Чорнобильська АЕС не може працювати на повну потужність, а Україні потрібна електроенерґія. О. Верес має точний плян, як це зробити і знає людей в цій галузі, що готові стати на допомогу.

Після перерви д-р Л. Каманецький представив гостя з Києва, художника-графіка, який мешкає в Сан Франсіско разом з дружиною Реґіною і донечкою Олею, яка також вчиться художньої майстерности. „Дуже вдячний за запрошення на цю конференцію“, — розпочав Василь Лопата. Нелегко було працювати над виготовленням українських грошей-гривень, бо незалежність України все хиталася і не на кожній купюрі ми побачимо символ трисуття. Було багато суперечок, та все одно на грошах історія України розпочинається з гетьманства, а тисячі років нашої історії комуністи відкинули, але впроваджено блакитно-жовтий прапор. Правлять Україною тепер люди з нижчою свідомістю, це болить кожного. Щоб надрукувати ці гривні — обійшлося 50,000.000 дол. А це Василь Лопата і його донечка Оля, яка вивчає образотворче мистецтво, зробили виставку своїх картин, українських пейзажів, героїки, козацької лірики, чорнобильського горя. Люди радо купували їх на пам'ять про конференцію.

Продовжив працю Андрій Івах — молодий хірург-окуліст, доповнюючи свою розповідь про подорож в Україну прозірками, які він зняв у лікарнях Львова, де побував, і куди привіз медичну допомогу зі своєї клініки та подарував українській лікарні.

Дивлячись на ці кадри на екрані, серце не могло бути спокійним, коли на тебе дивляться дитячі личка з очима, що не можуть бачити, які потребують допомоги, щоб відчути й побачити всі кольори, всю красу цього світу. Але на жаль, як сказав лікар Івах, не завжди люди в білих халатах породжували довір'я і що справді ті медикаменти потраплять на допомогу хворих дітей, а так хотілося б вірити і допомагати Україні, хто як може. Тепер д-р Селезенко, громадянин ЗСА, працює в лікарні Івано-Франківського, допомагає, не дивлячись на антисанітарні умови праці, на все, що породила імперська комуністична система. Та життя продовжується, найголовніше, щоб віра жила.

Група учасників конференції (сидять, зліва): Віра Баб'як, Ірина Александер; (стоять, зліва): Д. Александер, А. Івах, О. Стеців, О. Верес, О. Кулевич, Л. Каманецький і В. Лопата.

Блискучий виступ молодого інженера з Сан Франсіско Оря Кулевича запалив всіх присутніх, розбудив багато запитань про становище в Україні, про життя молоді, бо знаємо, що першим, хто передав правдиву інформацію про голодуючих студентів 1992 року в Києві, був Орь Роберт Кулевич, де він працював разом з Християною Демкович, яка заснувала цей інформаційний пункт в Києві. Так Орь пропрацював майже один рік в Україні і багато зрозумів про таку далеку і рідну йому обкрадену, знищену, але ще живу Україну, та це й не диво, бо живе гаряче справжнє почуття до цієї землі разом зі своєю сестричкою Зорею Кулевич, яка тепер працює в адміністрації американської амбасади в Києві, вони з молоком мами — славної української патріотки Гані Кулевич ввібрали в себе. Мама їхня відійшла в інший світ та залишила своє святе бажання, щоб її діти служили українській справі. А й справді, однією з перших ластівочок Каліфорнії була Зоря Кулевич, вона полетіла влітку 1992 року до Києва, щоб навчати англійської мови студентів Політехнічного Інституту, потім працювала перекладачем в „Інтернюз“ з братом, який приїхав через місяць до Києва.

Виступ О. Кулевича був доповнений показом прозірок на екрані, артицизмом, журналістичною кмітливістю, та й не дивно, бо ж він був запрошений на працю в Міжнародну комерційну радіокомпанію, яка знаходиться на вулиці Дорогожицькій 10, як телевізійний коментатор українською та англійською мовами.

О.Кулевич поділився своїми враженнями про перебування та працю в Києві та наміром знову повернутись в Україну після закінчення вечірньої школи міжнародного менаджменту, де тепер після праці він навчається. Порушив у своєму виступі питання про дезінформацію в програмі „60 хвилин“, де ганебно сплямовано українське відродження, навмисно перекручено поняття нація — нацизм і багато іншого.

Молодь Америки цікавиться правдивим життям в Україні, дуже цікаво їм знати про культуру, політику, економіку, історію, щоб допомогти чимсь.

Ірина-Вірджінія Александер разом зі своїм чоловіком Даґласом Александром побували в Україні вже восьмий раз і повезли туди медичну допомогу, яку й подарували. Подружжя Александер мешкають в Сономі, що є посестрою Канева, і Ірина всіляко шукає шляхів, щоб якомога більше допомогти і Каневу, і іншим містам, налагодити побратимські зв'язки. Дуже приємно, що її чоловік Даґлес, будучи американцем, так розуміє українські болі і незгоди і вірить, що це тимчасово, а тепер потрібно допомогти.

Дуже мудро зауважив Богдан Стеців, що хотілося б бачити справжніх відданих присязі Гіпократа лікарів, які хочуть допомогти українській медичній проблемі, а не тільки подорожуючих. Хотілося б бачити патріотів, яких виряджає на навчання, чи ділитися досвідом в Америку, український уряд. Цим людям ми радо будемо допомагати, а допоміг Б. Стеців вже немало.

Основою програми, її господинею була молоденька активна Оленка Стеців. Так як і тато, болить її Україна, не байдужа, вона до проблем української молоді. Оленка є заступником голови Відділу СУА ім. Лесі Українки. Олена Стеців мешкає в Пальо Альто і її найбільше побажання для України, щоб з нею там розмовляли українською мовою.

Допомагав в організаційних питаннях проведення конференції хірург-окуліст з Сан Франсіско Андрій Івах.

А увечері відбувся заключний баль в цьому ж готелі. На честь завершення праці конференції звучали українські пісні.

Спеціяльний кореспондент „Української Газети“ в ЗСА

Галя Ковганич

Новий архів народної культури

7-го грудня 1994 року в Альбертському університеті в Едмонтоні, Альта., відкрито унікальний архів українського фолкльору.

Відкриття відбулося в чудовому новому приміщенні архіву на п'ятому поверсі будинку Олд артс, що був збудований ще 1915 року і реставрований 1987 року. Гостей вітав д-р Кирило Голден, голова відділу славістичних та східньоевропейських студій. Йому випала честь перерізати стрічку офіційного відкриття кімнати архіву. На відкритті були присутні працівники та аспіранти славістичного відділу. Приятелі Катедри Української Культури та Етнографії ім. Гуцуляків, яких очолює д-р Марія Лобай, недавні жертводавці славістичного відділу Галина Ткаченко і М. Горечко, гості з Канадського Інституту Українських Студій.

Архів функціонує завдяки одному з трьох важливих фондів української фолкльорної програми, що є у славістичному відділі. Другий фонд, що базується на щедрій пожертві Ераста та Лідії Гуцуляків, підтримує Катедру Української Культури та Етнографії ім. Гуцуляків, Третій фонд Василя та Анни Курилів забезпечує необхідні стипендії для аспірантів з українського фолкльору.

У фолкльорному архіві зберігаються рідкісні матеріяли з ділянки культури українців та українських канадців. Це включає матеріяли про стародавні звичаї, традиції, вірування, пісні, казки, предмети матеріяльної культури українських селян і піонерів-переселенців, а також матеріяли про українську культуру в процесі її трансформаційного переходу до сучасного, технологічного світу в Канаді, Україні та інших часинах світу.

Матеріяли архіву збирали студенти, аспіранти, професійні дослідники, громадські збирачі. В архіві, наприклад, зберігається багато польових записів д-ра Роберта Климаша, одного з найбільш відомих спеціялістів з українського фолкльору в Канаді. Нещодавно Микола Івасюк передав свою колекцію, що складається приблизно із 150 народних казок та оповідань, зібраних починаючи з 1930-их років. Архівні матеріяли зберігаються у вигляді польових заміток, опублікованих книжок та статтей, студентських рефератів, звукових записів інтерв'ю та музики, відеокасет та етнографічних експонатів. Вже зроблені угоди, згідно з якими архіву будуть передані цінні матеріяли про українську селянську культуру в Румунії та у Сумському реґіоні східної України. Обговорюються можливості щодо інших важливих поповнень збірок.

Завдяки Ользі Шклянці з Едмонтону, збірки архіву проіндексовані та комп'ютеризовані. Це значно полегшує доступ до них для зацікавлених осіб. Найближчі пляни архіву включають наймання архівіста-секретаря.

Український фолкльор є складовою частиною навчальної програми, що пропонується у славістичному відділі Альбертського університету. Тут студенти вивчають також українську мову, лінґвістику, літературу та східньоевропейські дисципліни. Альбертський університет може похвалитися і Канадським Інститутом Українських Студій, великими українознавчими зацікавленнями у відділі історії та клясичних студій, вкладом в українсько-англійську двомовну освіту та дуже багатою українською бібліотечною збіркою. Маючи всі ці можливості для українознавчих студій, Альбертський університет може гордитися репутацією найбільшого українознавчого центру у Північній Америці.

Н.Н.